

Таким чином, основними елементами правосуб'єктності є правоздатність, дієздатність і деліктоздатність, також у науковій доктрині виділяють трансдієздатність (можливість самостійно обирати собі представника та самому виступати представником інших осіб), тестаментозданість (можливість складати заповіт та бути спадкоємцем) та бізнесдієздатність (можливість займатися підприємницькою діяльністю).

1. Алексеев С.С. *Общая теория права. В двух томах. Т. II/С.С. Алексеев* – М.: Юрид. лит. 1982. – 360 с.
2. Сопілко М. І. *Теоретико-правові підходи до розуміння суб'єктів права окремими галузевими науками/М.І.Сопілко//Юридичний вісник–2008.– С.66-70*
3. Малєин Н. С. *О понятии, ограничении и защите правосубъектности граждан / Н. С. Малєин // Теоретическое вопросы гражданского права : сб. науч. ст. – М.: Госюриздат, 1980. – С. 115-123.*
4. Надьон В.В. *Деякі аспекти визначення правоздатності в цивільному праві /В.В. Надьон// Теорія і практика правознавства. – Вип.1(5)/ 2014 – С.4 – 9.*
5. *Цивільний кодекс України. Прийнятий 16 січня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №40-44. - Ст. 356.*

Петечел Н.М.

ОЗНАКИ ДОГОВОРУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

У сучасному динамічному суспільстві зростає ймовірність виникнення непередбачуваних подій, які загрожують здоров'ю та життю особи. З огляду на це кожна особа прагне самостійно захистити себе від можливих небезпек та ризиків. Один із способів захисту – це страховий захист, що пропонують страхові компанії. Звернувшись до страхової компанії, страхувальник укладає договір медичного страхування, який є правовим документом, що опосередковує процес надання страхової послуги страховиком страхувальнику. У зв'язку з цим варто проаналізувати основні ознаки договору медичного страхування.

Основними ознаками договору медичного страхування є :

1) Самостійність договору медичного страхування. Він може існувати окремо, поряд з іншими видами цивільно-правових договорів. Наприклад, договір страхування життя позичальника кредиту, який передбачає погашення заборгованості за кредитним договором або регулярні платежі в погашення заборгованості у випадку настання страхової події. В даному випадку позичальник виступає одночасно і страхувальником, їх зобов'язання тісно пов'язане між особою, проте за даних обставин має місце існування різних за характером правовідносин, що викликане особливостями предмета кожного з цих договорів.

2) Алеаторний характер договору. Страхові правовідносини виникають та існують за наявності у страхувальника страхового інтересу, тобто тих імовірних збитків, яких він може зазнати внаслідок настання певної страхової події. Страховик не знає, чи доведеться йому виконати своє зобов'язання щодо виплати страхової суми чи ні; наявна невизначеність і щодо часу настання страхового випадку, розміру суми страхової виплати. У той же час і страхувальнику невідомо, чи отримає він або бенефіціарій (вигодонабувач) страхову суму. Тобто зобов'язання має обопільний алеаторний характер, адже страхувальник сплачує страхові платежі, навіть якщо страховий випадок не настане, страховик при настанні страхового випадку буде вимушений здійснити страхову виплату, навіть якщо вона істотно перевищує кошти, отримані ним від страхувальника [1, с. 753].

3) Договір медичного страхування не відноситься до правочинів, щодо яких правові наслідки пов'язуються з настанням певної відкладальної обставини (умовний правочин). Зазначення в договорі про настання страхової події є його істотною умовою, а не додатковою умовою у правочині, щодо якого правові наслідки пов'язуються з настанням певної обставини.

В договорі медичного страхування права та обов'язки виникають при безпосередньому вчиненні правочину, але предмет певного обов'язку, тобто дія, яка вимагається від зобов'язаної особи, залежить від настання певної обставини (події). При настанні страхового випадку у страховика не виникає нового обов'язку, адже при укладенні договору медичного страхування у нього вже виникає обов'язок здійснити страхову виплату. При настанні страхового випадку страховик лише зобов'язаний виконати той обов'язок, який первісно був закладений у зміст договору при його укладенні [1, с. 755].

4) Двосторонність договору. Тобто сторони мають взаємні, визначені договором, права та обов'язки. Проте, особливістю такого договору є те, що обов'язок однієї сторони виконати зобов'язання настає пізніше виконання зобов'язання іншою стороною. Тобто, на відміну від обов'язку страхувальника, обов'язок страховика щодо сплати страхової суми в часі настає пізніше або взагалі не настає. Ця особливість пов'язана з роллю страхового ризику.

5) Випадковий характер настання страхової події, яка настає об'єктивно і несподівано (смерть, хвороба, нещасний випадок). Їх випадковий характер зрівнює шанси страховика і страхувальника при укладенні

договору медичного страхування, оскільки ці події можуть як настати, так і не настати.

6) Оплатність договору, яка проявляється в тому, що страхувальник сплачує страховий платіж (страховий внесок, страхову премію) страховику, а страховик в разі настання страхового випадку здійснює страхову виплату [2]. Діям страхувальника відповідає обов'язок страховика вчинити зустрічну дію.

7) Реальність договору медичного страхування полягає у тому, що він вважається укладеним, тобто таким, що породив правові наслідки як юридичний факт, з моменту вчинення певної дії. Відповідно до ст. 983 Цивільного Кодексу України, ч.4 ст. 18 Закону України «Про страхування» договір страхування вважається укладеним з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачено договором страхування [2, 3]. Отже, як правило, правостановлювальним фактом, з настанням якого виникають цивільні правовідносини за договором, є внесення страхувальником першого страхового платежу.

В практичній діяльності набуття чинності договору особистого страхування настає з 00:00 годин доби, наступної за днем надходження на розрахунковий рахунок страховика страхових платежів.

8) Публічний характер договору медичного страхування. Умови публічного договору встановлені однаковими для всіх. Застосовуються розроблені страховиком та затверджені у відповідному порядку правила страхування та страхові тарифи, що є обов'язковими для нього. Публічність договору медичного страхування яскраво проявляється у випадку, коли ініціатором укладення договору медичного страхування виступає страховик шляхом оприлюднення правил страхування (публічна оферта).

Страхові компанії заперечують публічний характер договору страхування загалом. Вони мотивують це спираючись на норму ст. 633 Цивільного кодексу України, якою передбачено можливість споживача в разі необґрунтованої відмови підприємця від укладення публічного договору вимагати відшкодування збитків, завданих споживачу такою відмовою [2]. З огляду на це, визнання договору медичного страхування публічним, буде порушувати такі принципи цивільного права як свобода договору і вільне волевиявлення сторін.

Належність договору страхування до договорів приєднання викликає у науковців бурхливі дискусії. Прихильники відстоювали свою думку спираючись на ст. 16 Закону України «Про страхування», якою визначено, що договори страхування укладаються відповідно до правил

страхування. Умови, на яких здійснюється страхування, виробляються страховиком самостійно. На практиці страхувальник не може суттєво впливати на формування умов договору, він може лише вибрати варіант поведінки, запропонований страховиком у Правилах страхування.

Противники такого обґрунтування переконують, що в договорі страхування страховиком виробляються лише загальні умови, які містяться в Правилах страхування з кожного виду, а конкретні умови визначаються сторонами за взаємною згодою. Тобто, уточнюється сума, строки, об'єкт страхування тощо і можуть не співпадати з Правилами страхування певною мірою.

Тому, можна вважати, що договір медичного страхування не є договором приєднання у звичному розумінні, оскільки при його укладенні страхувальник може запропонувати страховику свої умови, а останній – їх врахувати і прийняти чи не прийняти.

Підводячи підсумок, можна сказати, що за юридичними ознаками договір медичного страхування є самостійним, оплатним, двостороннім, реальним та публічним договором. Даний вид договору не може бути договором приєднання у звичному розумінні.

1. *Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.: за ред. О.В. Дзери. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.*
2. *Закон України «Про страхування» від 07 березня 1996 року із змінами і доповненнями від 25 грудня 2015 року – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>*
3. *Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року зі змінами і доповненнями від 01 квітня 2016 року – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>*

Русин О.Ю.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА ЯК СУДОВОГО ПРЕДСТАВНИКА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Одним із елементів, що визначає особливості правового статусу судового представника, є механізм його відповідальності перед особою, яку він представляє, за неналежне здійснення свої функцій.

В цілому питання відповідальності судового представника чинний ЦПК України не регламентує, а якщо проаналізувати чинне правове регулювання та наукові дослідження, то найбільш чітко регламентовано в законодавстві та висвітлено в літературі питання дисциплінарної відповідальності адвокатів як судових представників; в іншому ж – з даного